

יכול להגן על הדור, הוא מודיע להם את צער העולם.

ובש"א נמצא צדיק בעולם שמכריזים עליו ביניהם, ולא נמצא [ביניהם] מי שיעורר אותם בצער של העולם אלא ספר תורה, אז מתעוררים עליו עליונים ותחתונים, וצריכים כלם להמצא באותו זמן בתשובה. ואם לא נמצאים, מתעוררים עליהם בעלי הדין, ואפלו רוח של גן עדן מתעוררים עליהם משום ספר תורה, כמו שנתבאר.

שנינו, ושכבתי עם אבתי - בגוף, בנפש, ברוח, בנשמה, במרכבה אחת, בדרגה עליונה. אמר רבי יהודה, כמה אטומים מהפל בני אדם שלא יודעים ולא משגיחים ולא שומעים ולא מסתכלים בדברי העולם, ואיך הקדוש ברוך הוא נמצא עליהם ברחמים בכל זמן ועדן, ואין מי שישגיח. ש"ש פ"מ"ב ביום נכנסת רוח אחת למערת המכפלה, ונושבת בקברי האבות, ומתרפאים כל העצמות ועומדים בקיומם, ואותה רוח משפיעה טל למעלה מראש המלך, מקום שנמצאים האבות העליונים. וכשמייע [וכשמחזור] אותו הטל מהם, מתעוררים האבות שלמטה.

ורמנו שיורד אותו הטל בדרגות ידועות, דרגה אחר דרגה, ומגיע לגן עדן שלמטה, ומאותו הטל רוחצים בבשמים של גן עדן, ומתעוררת רוח אחת שפוללה בשתי אחרות, ועולה ומשוטטת בין הבשמים, ונכנסת בפתח המערה, ואז מתעוררים האבות, הם וזווגיהם, ומבקשים רחמים על בניהם.

דהא כל יומא מכרזי עליה ביניהו, וכד צערא טפי בעלמא, והוא לא יכיל לאגנא על דרא, הוא אודע להו צערא דעלמא.

וכד לא אשתפח זכא (דף רכה ע"ב) דמכרזי עליה ביניהו, ולא אשתפח (ד"א ל"ג ביניהו) מאן דאתער להו בצערא דעלמא, אלא ספר תורה. פדין עלאי ותתאי מתערין עליה, וצריכין פלא דישתפחון בהיא זמנא בתשובה. ואי לא משתפחי, הא מארי דדינא אתערין עליהו, ואפילו רוח דגנתא דעדן, מתערין עליהו, בגיניה דספר תורה, פדאתמר.

תאנא, ושכבתי עם אבותי, בגופא, בנפשא, ברוחא, בנשמתא, ברתיקא חדא, בדרגא עלאה. אמר רבי יהודה, כמה אטימין מפלא בני עלמא, דלא ידעי, ולא משגיחי, ולא שמעי, ולא מסתכלי במלי דעלמא. והיך קדשא בריך הוא משתפח עליהו ברחמין, בכל זמן ועידן, ולית מאן דישגח.

תלת זמנין ביומא, עאל רוחא חדא במערתא דכפלתא, ונשיב בקברי אבהתא, ואתסיין פל גרמין, וקיימי בקיומא, והוא רוחא נגיד טלא מלעילא, מרישא דמלפא, אתר דמשתפחי אבהן עלאי. וכד מטי (ס"א מתער) ההוא טלא מנייהו, מתערין אבהן דלתתא.

ותאנא, נחית ההוא טלא בדרגין ידיען, דרגא בתר דרגא, ומטי לגן עדן דלתתא. ומההוא טלא, אתסחי בבוסמין דגנתא דעדן. ואתער רוחא חדא, דכליל בתרין אחרנין וסליק ושאט ביני בוסמין, ועייל בפתחא דמערתא, פדין מתערין אבהן, אינון וזיווגן, ובצאן רחמי על בנוי.

וְכַאֲשֶׁר נִמְצָא צֶעַר בְּעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהֵם יוֹשִׁימִים עַל חַטָּאֵי הָעוֹלָם, וְאוֹתוֹ טַל לֹא שׁוֹפֵעַ וְלֹא נִמְצָא, עַד שֶׁמִּתְעוֹרֵר סֵפֶר תּוֹרַת פְּרָאִי בְּעוֹלָם, וְהַנֶּפֶשׁ מוֹדִיעָה לְרוּחַ, וְהַרוּחַ לְנִשְׁמָה, וְהַנִּשְׁמָה לְקָדוֹשׁ-בְּרוּחַ-הוּא. אִזּוֹ יוֹשֵׁב הַמֶּלֶךְ עַל כִּסֵּא רַחֲמִים, וְשׁוֹפֵעַ מִהַעֲתִיק הַקָּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן שֹׁפֵעַ שֶׁל טַל הַבְּדוּלָח, וּמְגִיעַ לְרֹאשׁ הַמֶּלֶךְ, וּמִתְבָּרְכִים הָאֲבוֹת. וְשׁוֹפֵעַ אוֹתוֹ טַל לְאוֹתָם יוֹשִׁימִים, וְאִזּוֹ כָּלֵם מִתְחַבְּרִים (מִתְבָּרְכִים). וְחֵס הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הָעוֹלָם.

וְלִמְדֵנוּ, לֹא חֵס הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הָעוֹלָם עַד שֶׁמוֹדִיעַ לְאֲבוֹת, וּבִשְׂבִילֵם הָעוֹלָם מִתְבָּרֵךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדַאי כִּף זֶה, וְהָרִי מִצְּאֵנוּ דְבָרִים בְּסִפְרוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, אוֹתוֹ עֲלִיּוֹן, שְׁקוֹרָאִים לוֹ עֵצָה שֶׁל חֲכָמָה שֶׁל הַכֵּל.

וְרַב הַמְנוּנָא, כִּף גִּלָּה וְאָמַר, שֶׁהָרִי הָרָאוּ לוֹ שֶׁרַחֵל עֲשֶׂתָה יוֹתֵר, שְׁעוֹמֶדֶת בְּפִרְשַׁת דְּרָכִים כְּכֹל זְמַן שֶׁהָעוֹלָם צָרִיךְ, מִכֵּלֶם, וְסוּד הַדְּבָר - אֲרוֹן וּכְפֹרֶת בְּחֻלְקוֹ שֶׁל בְּנֵימִין, שְׁנוֹלֵד בְּדֶרֶךְ, וְשִׁכְנִיהָ עַל הַכֵּל.

וַיִּשְׁתַּחֲוֶה יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה. מַה זֶה רֹאשׁ הַמִּטָּה? זֶה הַשְּׂכִינָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֵס וְחֻלִּילָהּ, אֵלָּא אֵלָּוִי פָּרַע וְהַשְׁתַּחֲוָה. אֵלָּא בֵּא רָאָה, מִטָּה זֹאת שְׂכִינָה, שְׂכִינָתוֹ (שִׁיר א) הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלְשֹׁלֵמָה. רֹאשׁ הַמִּטָּה מַה זֶה? זֶה יְסוּד הָעוֹלָם, שֶׁהוּא רֹאשׁ הַמִּטָּה הַקָּדוֹשָׁה. עַל רֹאשׁ - זֶה יִשְׂרָאֵל שְׁעוֹמֵד עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, מִשּׁוּם כִּף יִשְׂרָאֵל לְשֵׁלּוֹ הוּא הַשְׁתַּחֲוָה.

וְאִם תֹּאמַר, הָרִי בְּאוֹתוֹ זְמַן הוּא לֹא הָיָה חוֹלָה, שֶׁהָרִי אַחֵר כִּף כְּתוּב וַיְהִי אַחֵר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה

וְכֹר אֲשַׁתְּפַח עֲלֵמָא בְּצַעְרָא, בְּגִין דְּאִינוּן דְּמִיכִין עַל חוֹבֵי עֲלֵמָא, וְהָהוּא טִלָּא לֹא אֲתַנְגִּיד וְלֹא אֲשַׁתְּפַח, עַד דְּאֲתַעַר סִפְר תּוֹרָה, כְּדָקָא חֲזִי בְּעֲלֵמָא. וְנִפְשָׁא אוֹדְעָא לְרוּחָא, וְרוּחָא לְנִשְׁמָתָא, וְנִשְׁמָתָא לְקָדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּדִין יְתִיב מִלְּפָא בְּכַרְסֵיִיא דְּרַחֲמִי, וְנִגִּיד מַעֲתִיקָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, נִגִּידוּ דְּטִלָּא דְּבְדוּלְחָא. וּמִטֵּי לְרִישָׁא דְּמִלְּפָא, וּמִתְבָּרְכִין אֲבָהֵן. וְנִגִּיד הָהוּא טִלָּא, לְאִינוּן דְּמִיכִין, וּכְדִין מִתְחַבְּרִין (ג'א מִתְבָּרְכִין) כְּלֵהוּ, וְחִיִּים קְדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עֲלֵמָא.

וְתֵאנָא, לֹא חִיִּים קְדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל עֲלֵמָא, עַד דְּאוֹדְעַ לְאֲבָהֵן וּבְגִינֵיִיהוּ עֲלֵמָא אֲתַבְּרָכָא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְדַאי הָכִי הוּא, וְהָא אֲשַׁכְּחָנָא מְלִי בְּסִפְרָא דְּשְׁלֹמֹה מִלְּפָא, הָהוּא עֲלָאָה, דְּקָרָא לִיהָ עֵיטָא דְּחַכְמָתָא דְּכֵלָּא.

וְרַב הַמְנוּנָא, הָכִי גִלִּי וְאָמַר, דִּהָא אַחֲזִינוּ לִיהָ, דִּינִתִּיר עֲבַדַת רַחֵל, דְּקִיִּימָא בְּפִרְשַׁת אוֹרְחִין, בְּכֹל זְמַנָּא דְּאֲצִטְרִיךְ עֲלֵמָא, מִכְּלֵהוּ. וְרִזָּא דְּמִלָּה, אֲרוֹן וּכְפֹרֶת וּכְרוּבִים בְּחוּלְקָא דְּבְנֵימִין, דְּאֲתִילִיד בְּאוֹרְחָא, וְשְׂכִינָתָא עַל כֵּלָּא:

וַיִּשְׁתַּחֲוֶה יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה, מָאן רֹאשׁ הַמִּטָּה. דָּא שְׂכִינָתָא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, חֵס וְשְׁלוֹם. אֵלָּא לְדִידִיהָ פָּרַע וְסָגִיד. (אֵלָּא) תָּא חֲזִי, מִטָּה, דָּא שְׂכִינָתָא. דְּכִתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים א) הִנֵּה מִטָּתוֹ שֶׁלְשֹׁלֵמָה. רֹאשׁ הַמִּטָּה מָאן הוּא. דָּא יְסוּדָא דְּעֲלֵמָא, דִּהוּא רִישָׁא דְּעַרְסָא קְדִישָׁא. עַל רֹאשׁ, דָּא יִשְׂרָאֵל, דְּקָאִים עַל רֹאשׁ הַמִּטָּה. בְּגִינֵי כִף, יִשְׂרָאֵל לְדִידִיהָ קָא סָגִיד.

וְאִי תִימָא, הָא בְּהָהוּא זְמַנָּא לֹא הָוָה מָרַע, דִּהָא לְבִתְרָא כְּתִיב, וַיְהִי אַחֵר